

Βρυξέλλες, 24 Σεπτεμβρίου 2020
(OR. en)

11048/20

EF 223
ECOFIN 835

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για την Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο κ. Jordi AYET PUIGARNAU, Διευθυντής
Ημερομηνία Παραλαβής:	24 Σεπτεμβρίου 2020
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2020) 591 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ σχετικά με μια Στρατηγική ψηφιακών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών για την ΕΕ

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2020) 591 final.

συνημμ.: COM(2020) 591 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.9.2020
COM(2020) 591 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**σχετικά με μια
Στρατηγική ψηφιακών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών για την ΕΕ**

1. Πλαίσιο

Το μέλλον του χρηματοοικονομικού τομέα είναι ψηφιακό: οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες με ψηφιακά μέσα, καινοτόμοι συμμετέχοντες στην αγορά αναπτύσσουν νέες τεχνολογίες και τα υφιστάμενα επιχειρηματικά μοντέλα αλλάζουν. Ο ψηφιακός χρηματοοικονομικός τομέας βοήθησε τους πολίτες και τις επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν την πρωτοφανή κατάσταση που διαμορφώθηκε λόγω της πανδημίας COVID-19. Για παράδειγμα, η ηλεκτρονική επαλήθευση της ταυτότητας παρείχε στους καταναλωτές τη δυνατότητα να ανοίγουν λογαριασμούς και να χρησιμοποιούν πολλές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες εξ αποστάσεως. Ένα σταθερά αυξανόμενο ποσοστό των πληρωμών που πραγματοποιούνται εντός των καταστημάτων είναι πλέον ψηφιακές και ανέπαφες, ενώ έχουν αυξηθεί επίσης σημαντικά και οι διαδικτυακές αγορές (ηλεκτρονικό εμπόριο). Οι λύσεις χρηματοοικονομικής τεχνολογίας (Fintech) συνέβαλαν στη διεύρυνση και την επιτάχυνση της πρόσβασης σε δανειοδότηση, συμπεριλαμβανομένης της χορήγησης δανείων με κρατική στήριξη για την αντιμετώπιση της κρίσης της νόσου COVID-19. Έχει αυξηθεί επίσης η σημασία της διασφάλισης της ασφαλούς και αξιόπιστης λειτουργίας των ψηφιακών υποδομών, δεδομένου ότι περισσότεροι άνθρωποι έχουν πρόσβαση σε διαδικτυακές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, ενώ οι υπάλληλοι του χρηματοπιστωτικού τομέα εργάζονται και οι ίδιοι εξ αποστάσεως.

Ακόμη και αν εξακολουθούσαν να υπάρχουν ενδεχομένως αμφιβολίες, είναι πλέον σαφές ότι ο ψηφιακός χρηματοοικονομικός τομέας έχει πολλά να προσφέρει, και οι πολίτες και οι επιχειρήσεις της Ευρώπης είναι πλέον έτοιμοι.

Η Ευρώπη οφείλει να αξιοποιήσει πλήρως αυτές τις δυνατότητες στη στρατηγική ανάκαμψης της προκειμένου να διευκολυνθεί η αποκατάσταση των κοινωνικών και οικονομικών ζημιών που προκάλεσε η πανδημία¹. Οι ψηφιακές τεχνολογίες θα αποτελέσουν καίριο παράγοντα για την επανεκκίνηση και τον εκσυγχρονισμό της ευρωπαϊκής οικονομίας σε όλους τους τομείς. Με τον τρόπο αυτόν η Ευρώπη θα σημειώσει πρόοδο ως παγκόσμιος ψηφιακός παράγοντας. Από την άλλη πλευρά, οι χρήστες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών πρέπει να προστατεύονται από τους κινδύνους που απορρέουν από την αυξημένη εξάρτηση από τις ψηφιακές χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.

Η υποστήριξη της ψηφιακής μετάβασης στην ΕΕ συνιστά βασική προτεραιότητα της Επιτροπής, όπως διατυπώθηκε στις αρχές του τρέχοντος έτους² και πιο πρόσφατα στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης³. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Ευρώπης μπορεί να βασιστεί σε πολλά καινοτόμα έργα σε όλα τα κράτη μέλη, καθώς και στον ηγετικό του ρόλο σε τομείς όπως οι τεχνολογίες ψηφιακών πληρωμών. Η προσχώρηση στον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα θα συμβάλει στον συνολικό ψηφιακό μετασχηματισμό της

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Η ώρα της Ευρώπης: ανασύνταξη και προετοιμασία για την επόμενη γενιά, COM/2020/456 final, της 27.5. 2020

² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Διαμόρφωση του ευρωπαϊκού μέλλοντος της Ευρώπης, COM(2020) 67 final της 19.02.2020

³ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Η ώρα της Ευρώπης: ανασύνταξη και προετοιμασία για την επόμενη γενιά», COM(2020) 456 final.

οικονομίας και της κοινωνίας μας. Η εξέλιξη αυτή θα αποφέρει σημαντικά οφέλη τόσο στους καταναλωτές όσο και στις επιχειρήσεις.

Στο πλαίσιο των βασικών τάσεων στην ψηφιακή καινοτομία (ενότητα 2), η παρούσα ανακοίνωση θέτει, αφενός, έναν στρατηγικό στόχο για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα στην Ευρώπη (ενότητα 3) και, αφετέρου, τέσσερις προτεραιότητες και συναφείς δράσεις τις οποίες σκοπεύουμε να αναλάβουμε προκειμένου να παράσχουμε στους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να απολαμβάνουν τα οφέλη του ψηφιακού χρηματοοικονομικού τομέα, μετριάζοντας παράλληλα τους κινδύνους (ενότητα 4). Η παρούσα ανακοίνωση βασίζεται στο σχέδιο δράσης για τη χρηματοοικονομική τεχνολογία του 2018⁴, καθώς και στις εργασίες των ευρωπαϊκών εποπτικών αρχών (EEA). Τεκμηριώθηκε επίσης με στοιχεία από τις απαντήσεις που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης και τις εκδηλώσεις προβολής του ψηφιακού χρηματοοικονομικού τομέα που πραγματοποιήθηκαν κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020⁵, από την έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα⁶, από την έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων για τα ρυθμιστικά εμπόδια για τη χρηματοοικονομική καινοτομία (ROFIEG)⁷, από τις συστάσεις του φόρουμ υψηλού επιπέδου για την Ένωση Κεφαλαιαγορών⁸, καθώς και από τη στρατηγική για τις MME με στόχο μια βιώσιμη και ψηφιακή Ευρώπη⁹.

Οι υπηρεσίες πληρωμών διαδραματίζουν καίριο ρόλο στις ψηφιακές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, δεδομένου ότι βρίσκονται στην αιχμή της καινοτομίας και συμβάλλουν καθοριστικά στη στήριξη της ψηφιακής οικονομίας. Οι λύσεις ψηφιακών πληρωμών παρέχουν στους ιδιώτες και τις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να πραγματοποιούν συναλλαγές με ασφαλή και αποτελεσματικό τρόπο. Είναι απαραίτητες για τις πληρωμές σε καταστήματα και στο ηλεκτρονικό εμπόριο, την τακτοποίηση λογαριασμών, την αποπληρωμή δανείων ή ενυπόθηκων δανείων, τη μεταφορά χρημάτων, την καταβολή μισθών ή συντάξεων. Ως εκ τούτου, προϋποθέτουν συγκεκριμένα μέτρα πολιτικής, τα οποία αναπτύσσονται στην

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με ένα σχέδιο δράσης για τη χρηματοοικονομική τεχνολογία, COM(2018) 109 final της 08.03.2018

⁵ https://ec.europa.eu/info/publications/digital-finance-outreach-2020_en

⁶ Έκθεση με συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με την ψηφιακή χρηματοδότηση: αναδυόμενοι κίνδυνοι σε κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία — ρυθμιστικές και εποπτικές προκλήσεις στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ιδρυμάτων και αγορών» (2020/2034 (INL)), [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2020/2034 \(INL\) & l=en](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2020/2034 (INL) & l=en)

⁷ Στις 13 Δεκεμβρίου 2019 η ομάδα εμπειρογνομόνων για τα ρυθμιστικά εμπόδια για τη χρηματοοικονομική καινοτομία (ROFIEG), η οποία συγκροτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2018, δημοσίευσε τις συστάσεις της σχετικά με τον τρόπο δημιουργίας ενός προσαρμοστικού πλαισίου για τη παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με τη χρήση της τεχνολογίας. https://ec.europa.eu/info/publications/191113-report-expert-group-regulatory-obstacles-financial-innovation_en

⁸ https://ec.europa.eu/info/publications/cmu-high-level-forum_en

⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Στρατηγική για τις MME με στόχο μια βιώσιμη και ψηφιακή Ευρώπη», COM(2020)203 της 10.03.2020 https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-sme-strategy-march-2020_en.pdf

ανακοίνωση με τίτλο «Μια στρατηγική πληρωμών λιανικής για την ΕΕ», η οποία δημοσιεύεται μαζί με την παρούσα ανακοίνωση¹⁰.

2. Το υπόβαθρο: τάσεις στον τομέα της ψηφιακής καινοτομίας

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της οικονομίας έχει αλλάξει την καινοτομία και τα επιχειρηματικά μοντέλα, μεταξύ άλλων και στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Η καινοτομία αποκτά ολοένα και περισσότερο ψηφιακή μορφή, διευκολύνοντας την ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Η καινοτομία συνεπάγεται, ολοένα και μεγαλύτερο βαθμό, νέα προϊόντα, διαδικασίες ή επιχειρηματικά μοντέλα που βασίζονται σε ψηφιακές τεχνολογίες. Με αφετηρία την απλή λειτουργία υποστήριξης, τα συστήματα τεχνολογίας πληροφοριών (ΤΠ), σε συνδυασμό με το κατάλληλο λογισμικό, αποτελούν πλέον βασικό πυλώνα για τις επιχειρηματικές δραστηριότητες πολλών επιχειρήσεων. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η ψηφιοποίηση προσφέρει ουσιαστικές νέες ευκαιρίες, δεδομένου ότι τα ψηφιακά δίκτυα και οι υπηρεσίες δεδομένων διευκολύνουν κατά γενικό κανόνα τις οικονομίες κλίμακας, επιτρέποντας την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών με χαμηλότερο κόστος.

Οι κύκλοι καινοτομίας επιταχύνονται και αποκτούν με τον τρόπο αυτόν πιο ανοικτό και συνεργατικό χαρακτήρα. Οι ψηφιακές τεχνολογίες και εφαρμογές αναπτύσσονται ολοένα και περισσότερο με δομοστοιχειωτό τρόπο, με αποτέλεσμα να επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω διεπαφών προγραμματισμού εφαρμογών (API). Καθιστούν δυνατή την προσαρμογή των υπηρεσιών ώστε να ανταποκρίνονται περισσότερο στη ζήτηση των πελατών. Παρέχουν επίσης περισσότερες ευκαιρίες πειραματισμού και συνεργασίας μεταξύ διαφόρων παραγόντων. Αυτό ενδέχεται να έχει διάφορες επιπτώσεις στον τρόπο παροχής των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Τα δεδομένα μετατρέπονται σε βασικό πλεονέκτημα για τον τομέα της καινοτομίας, σε συνδυασμό με την υποδομή ΤΠ. Τα δεδομένα έχουν αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία από ποτέ για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Η διαθεσιμότητα ψηφιακών δεδομένων καθιστά δυνατή την πρόβλεψη μελλοντικών συμβάντων με μεγαλύτερη ακρίβεια, επιτρέποντας με τον τρόπο αυτόν την παροχή υπηρεσιών επί παραγγελία. Η ανάλυση ενός συγχωνευμένου συνόλου δεδομένων παρέχει περισσότερες πληροφορίες από ό,τι η ανάλυση κάθε συνόλου δεδομένων χωριστά. Τα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από ένα συγκεκριμένο σύνολο δεδομένων είναι υψηλότερα όταν έχουν ταυτόχρονη πρόσβαση σε αυτό περισσότερα μέρη. Επιπλέον, η χρήση συναφών τεχνολογιών είναι απαραίτητη για τη μεγιστοποίηση της αξίας των δεδομένων. Η υποδομή ΤΠ βασίζεται σήμερα ολοένα και περισσότερο στο υπολογιστικό νέφος, προσφέροντας υψηλό βαθμό λειτουργικής ευελιξίας και διευκολύνοντας την πρόσβαση σε προηγμένη τεχνολογία επεξεργασίας δεδομένων. Οι εξελίξεις αυτές εγείρουν επίσης σημαντικά νέα ζητήματα για την προστασία των καταναλωτών και την υπεύθυνη χρήση των δεδομένων τους.

¹⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με μια στρατηγική λιανικών πληρωμών για την Ευρώπη, COM(2020)592

Συγχρόνως, η καινοτομία αλλάζει τις δομές της αγοράς. Στην Ευρώπη έχουν την έδρα τους πολλές επιτυχημένες νεοφυείς επιχειρήσεις χρηματοοικονομικής τεχνολογίας. Οι κατεστημένες επιχειρήσεις αναθεωρούν επί του παρόντος εκ βάθρων τα επιχειρηματικά τους μοντέλα, συχνά σε συνεργασία με εταιρείες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας. Τόσο οι μεγάλες όσο και οι μικρές εταιρείες τεχνολογίας («BigTech») δραστηριοποιούνται ολοένα και περισσότερο στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Οι εξελίξεις αυτές αλλάζουν τη φύση των κινδύνων για τους καταναλωτές, τους χρήστες και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, ενώ ενδέχεται επίσης να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στον ανταγωνισμό εντός του τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

3. Ο στρατηγικός μας στόχος: προσχώρηση στον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα προς όφελος των καταναλωτών και των επιχειρήσεων

Η Ευρώπη και ο χρηματοπιστωτικός τομέας της πρέπει να υιοθετήσουν τις τάσεις αυτές και να αξιοποιήσουν όλες τις ευκαιρίες που προσφέρει η ψηφιακή επανάσταση.

Η Ευρώπη πρέπει να ηγηθεί της προώθησης του ψηφιακού χρηματοοικονομικού τομέα με ισχυρούς παράγοντες στην ευρωπαϊκή αγορά.

Στόχος μας είναι να θέσουμε τα οφέλη του ψηφιακού χρηματοοικονομικού τομέα στη διάθεση των καταναλωτών και των επιχειρήσεων της Ευρώπης.

Η Ευρώπη θα πρέπει να προωθήσει τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα με βάση τις ευρωπαϊκές αξίες και ένα άρτιο κανονιστικό πλαίσιο για τους κινδύνους.

Από τις διαβουλεύσεις μας με ενδιαφερόμενους φορείς σε ολόκληρη την Ευρώπη καταδείχθηκε η ευρεία και σθεναρή υποστήριξη του στόχου αυτού, και τούτο για πολλούς λόγους:

- Η προσχώρηση στον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα θα απελευθερώσει την καινοτομία και θα δημιουργήσει ευκαιρίες για την **ανάπτυξη καλύτερων χρηματοπιστωτικών προϊόντων για τους καταναλωτές**, μεταξύ άλλων και για τα άτομα που δεν μπορούν επί του παρόντος να έχουν πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. **Απελευθερώνει νέους τρόπους για τη διοχέτευση της χρηματοδότησης σε επιχειρήσεις της ΕΕ, ιδίως ΜΜΕ.**
- Ως εκ τούτου, η ενίσχυση του ψηφιακού χρηματοοικονομικού τομέα θα **στηρίζει τη στρατηγική οικονομικής ανάκαμψης της Ευρώπης και τον ευρύτερο οικονομικό μετασχηματισμό.** Θα ανοίξει νέους διαύλους για την κινητοποίηση της χρηματοδότησης με σκοπό τη στήριξη της **Πράσινης Συμφωνίας και της νέας βιομηχανικής στρατηγικής για την Ευρώπη.**
- Λαμβανομένου υπόψη ότι ο ψηφιακός χρηματοοικονομικός τομέας καταργεί τα σύνορα, έχει επίσης τη **δυνατότητα να ενισχύσει την ολοκλήρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών στην Τραπεζική Ένωση και στην Ένωση**

Κεφαλαιαγορών¹¹ και, κατ' επέκταση, να ενδυναμώσει την Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης.

- Τέλος, ένας ισχυρός και δυναμικός ευρωπαϊκός ψηφιακός χρηματοπιστωτικός τομέας θα μπορούσε να **ενισχύσει την ικανότητα της Ευρώπης όσον αφορά τη διατήρηση και την ισχυροποίηση της ανοικτής στρατηγικής της αυτονομίας στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες** και, κατ' επέκταση, την ικανότητά μας όσον αφορά τη ρύθμιση και την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, με σκοπό την προστασία της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας της Ευρώπης και των αξιών μας.

Προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στρατηγικός στόχος, στην επόμενη ενότητα παρουσιάζονται τέσσερις προτεραιότητες που θα καθοδηγήσουν τις δράσεις μας για το υπόλοιπο της τρέχουσας θητείας, καθώς και μια δέσμη συνοδευτικών μέτρων.

4. Τέσσερις προτεραιότητες για τον ψηφιακό μετασχηματισμό του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ

Βάσει των τάσεων και των στόχων που περιγράφονται ανωτέρω, και όπως υποστηρίζεται από τη συντριπτική πλειονότητα των ερωτηθέντων που συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση για τη στήριξη της παρούσας στρατηγικής¹², οι δράσεις της ΕΕ για την προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού έως το 2024 θα διαρθρωθούν γύρω από τέσσερις προτεραιότητες.

Η πρώτη προτεραιότητα αφορά την αντιμετώπιση του κατακερματισμού στην ψηφιακή ενιαία αγορά χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ώστε οι Ευρωπαίοι καταναλωτές να έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε διασυνοριακές υπηρεσίες και να διευκολυνθεί η κλιμάκωση των ψηφιακών πράξεων των ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων (4.1). Πολλές επιχειρήσεις επιβεβαίωσαν ότι η διασυνοριακή κλιμάκωση είναι ουσιαστικής σημασίας για αυτές, καθώς η ανάπτυξη διαδικτυακών υπηρεσιών είναι δαπανηρή, αλλά η αναπαραγωγή τους είναι οικονομική και απαιτείται συχνά επέκτασή τους σε σημαντική κλίμακα. Μια μεγαλύτερη δυνητική διασυνοριακή αγορά διευκολύνει την άντληση των απαιτούμενων πόρων για την ανάπτυξη υπηρεσιών αυτού του είδους. Παρέχει στους καταναλωτές πραγματική πρόσβαση σε διασυνοριακές υπηρεσίες. Οι επιχειρήσεις που επιτυγχάνουν την απαιτούμενη κλίμακα μπορεί επίσης να είναι σε θέση να παρέχουν τέτοιες υπηρεσίες σε χαμηλότερη τιμή και με υψηλότερη ποιότητα.

Η δεύτερη προτεραιότητα συνίσταται στο να διασφαλιστεί ότι το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ διευκολύνει την ψηφιακή καινοτομία προς όφελος των καταναλωτών και της αποδοτικότητας της αγοράς (4.2). Οι καινοτομίες που βασίζονται στην τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού ή στην τεχνητή νοημοσύνη ή κάνουν χρήση αυτών, έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις. Το κανονιστικό πλαίσιο για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες θα πρέπει να διασφαλίζει ότι χρησιμοποιούνται με υπευθυνότητα, σύμφωνα με τις αξίες της ΕΕ. Οι

¹¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Ένωση Κεφαλαιαγορών για τα άτομα και τις επιχειρήσεις-νέο σχέδιο δράσης, COM(2020)590

¹² https://ec.europa.eu/info/consultations/finance-2020-digital-finance-strategy_en

ευρύτεροι, ταχύτεροι, πιο ανοικτοί και συνεργατικοί κύκλοι καινοτομίας προϋποθέτουν τακτική εξέταση και προσαρμογές της νομοθεσίας της ΕΕ για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις εποπτικές πρακτικές, ώστε να διασφαλίζεται ότι στηρίζουν την ψηφιακή καινοτομία και παραμένουν κατάλληλες και συναφείς στο εξελισσόμενο περιβάλλον της αγοράς.

Η τρίτη προτεραιότητα αφορά τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου χρηματοοικονομικών δεδομένων για την προώθηση της καινοτομίας βάσει δεδομένων, αξιοποιώντας την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα, συμπεριλαμβανομένης της βελτιωμένης πρόσβασης σε δεδομένα και της ανταλλαγής δεδομένων εντός του χρηματοπιστωτικού τομέα (4.3)¹³. Η ΕΕ έχει μεριμνήσει ώστε οι επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, να δημοσιεύουν πλήρεις χρηματοοικονομικές και μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες και τα προϊόντα τους. Επίσης, έχει ανοίξει τον δρόμο για τη διεύρυνση της ανταλλαγής δεδομένων σχετικά με τους λογαριασμούς πληρωμών στο πλαίσιο της αναθεωρημένης οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών. Η λήψη περαιτέρω μέτρων για την ενίσχυση της ανταλλαγής δεδομένων και την ανοικτή πρόσβαση τόσο εντός όσο και μεταξύ των τομέων, σύμφωνα με τους κανόνες για την προστασία των δεδομένων και τους κανόνες ανταγωνισμού, θα επιτρέψει στον χρηματοπιστωτικό τομέα να υιοθετήσει πλήρως την καινοτομία με επίκεντρο τα δεδομένα. Στο πλαίσιο αυτό, αναμένεται να ενθαρρυνθεί η δημιουργία καινοτόμων προϊόντων για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις και να υποστηριχθούν ευρύτεροι στόχοι πολιτικής, όπως η δημιουργία ενιαίας αγοράς δεδομένων. Θα διευκολυνθεί επίσης η πρόσβαση στα δεδομένα που απαιτούνται για τη διοχέτευση της χρηματοδότησης με σκοπό τη στήριξη βιώσιμων επενδύσεων.

Η τέταρτη προτεραιότητα αφορά την αντιμετώπιση νέων προκλήσεων και κινδύνων που συνδέονται με τον ψηφιακό μετασχηματισμό (4.4). Οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες μετεγκαθίστανται σε ψηφιακά περιβάλλοντα με κατακερματισμένα οικοσυστήματα, τα οποία περιλαμβάνουν διασυνδεδεμένους παρόχους ψηφιακών υπηρεσιών που δεν εμπίπτουν εν μέρει στο πεδίο εφαρμογής του δημοσιονομικού κανονισμού και της εποπτείας. Συνεπώς, ο ψηφιακός χρηματοοικονομικός τομέας μπορεί να καταστήσει για τα υφιστάμενα κανονιστικά και εποπτικά πλαίσια δυσκολότερη τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, της προστασίας των καταναλωτών, της ακεραιότητας της αγοράς, του θεμιτού ανταγωνισμού και της ασφάλειας. Οι κίνδυνοι αυτοί πρέπει να αντιμετωπιστούν προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο ψηφιακός χρηματοοικονομικός τομέας παρέχει τη δυνατότητα βελτίωσης των χρηματοπιστωτικών προϊόντων για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην αρχή «**ίδια δραστηριότητα, ίδιοι κίνδυνοι, ίδιοι κανόνες**», ιδίως όσον αφορά τη διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των υφιστάμενων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των νέων συμμετεχόντων στην αγορά.

Με βάση αυτές τις τέσσερις προτεραιότητες, η Επιτροπή θα δώσει ιδιαίτερη βαρύτητα στην **προώθηση των νέων ευκαιριών που προσφέρει ο ψηφιακός χρηματοοικονομικός τομέας στους καταναλωτές, καθώς και στην προστασία των καταναλωτών, όπου αυτό κρίνεται**

¹³ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα COM(2020) 66 της 19.2.2020.

σκόπιμο. Αυτό θα το πράξει κυρίως τηρώντας δεόντως τους κανόνες για την προστασία των δεδομένων, ιδίως τις διατάξεις του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων¹⁴ (ΓΚΠΔ).

Η Επιτροπή διατηρεί επίσης τη δέσμευσή της να συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με τους διεθνείς εταίρους της, δεδομένου ότι τα οφέλη του ψηφιακού χρηματοοικονομικού τομέα αξιοποιούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο όταν η εφαρμογή τους βασίζεται σε διεθνείς αρχές και πρότυπα.

4.1. Άρση του κατακερματισμού στην ψηφιακή ενιαία αγορά

Η στρατηγική για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα έχει σχεδιαστεί κατά τέτοιον τρόπο ώστε να αξιοποιούνται οι ευκαιρίες που προσφέρει η ενιαία αγορά για την παροχή των οφελών των ψηφιακών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις. Η εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς ψηφιακών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών θα συμβάλει στη βελτίωση της πρόσβασης των καταναλωτών και των ιδιωτών επενδυτών της ΕΕ σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες μέσω περισσότερο καινοτόμων, διαφοροποιημένων και χωρίς αποκλεισμούς τραπεζικών, επενδυτικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών.

- *Εξασφάλιση της δυνατότητας διαλειτουργικής χρήσης των ψηφιακών ταυτοτήτων σε επίπεδο ΕΕ*

Έως το 2024 η ΕΕ θα πρέπει να εφαρμόσει ένα άρτιο νομικό πλαίσιο, το οποίο θα εξασφαλίζει τη δυνατότητα χρήσης διαλειτουργικών λύσεων ψηφιακής ταυτότητας που θα παρέχουν σε νέους πελάτες τη δυνατότητα ταχείας και εύκολης πρόσβασης σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες («ένταξη στο πελατολόγιο»). Το πλαίσιο αυτό θα πρέπει να βασίζεται σε πιο εναρμονισμένους κανόνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και σε ένα αναθεωρημένο πλαίσιο για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές (κανονισμός e-IDAS)¹⁵. Θα πρέπει να επιτρέπει την επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων των πελατών, με την επιφύλαξη της εν επιγνώσει συγκατάθεσης των πελατών, η οποία βασίζεται στην απόλυτη διαφάνεια όσον αφορά τις συνέπειες και τις επιπτώσεις της εν λόγω επαναχρησιμοποίησης.

Τα πρόσφατα μέτρα απαγόρευσης της κυκλοφορίας ανέδειξαν την καίρια σημασία της ομαλής λειτουργίας των ψηφιακών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις που αλληλεπιδρούν εξ αποστάσεως. Ωστόσο, πρέπει να καταβληθούν ακόμη περισσότερες προσπάθειες για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και απρόσκοπτης

¹⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ, ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σ. 73-114.

λειτουργίας της εξ αποστάσεως «ένταξης στο πελατολόγιο» στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Η λειτουργία αυτή πρέπει να είναι δυνατή τόσο σε εγχώριο όσο και σε διασυνοριακό επίπεδο, τηρουμένων πλήρως των απαιτήσεων σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και με σκοπό τη διευκόλυνση της συμμόρφωσης με άλλες κανονιστικές απαιτήσεις σχετικά με την ένταξη στο πελατολόγιο, π.χ. για την αξιολόγηση της καταλληλότητας ενός πελάτη ως προς ορισμένα επενδυτικά προϊόντα. Η Επιτροπή θα διευκολύνει την ασφαλή εξ αποστάσεως ένταξη πελατών στο πελατολόγιο των παρόχων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε ολόκληρη την ΕΕ σε τρία βήματα.

Πρώτον, η Επιτροπή καλεί σήμερα την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΒΑ) να καταρτίσει κατευθυντήριες γραμμές σε στενό συντονισμό με τις άλλες ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές έως το τρίτο τρίμηνο του 2021. Σκοπός αυτών των κατευθυντήριων γραμμών είναι να διασφαλιστεί μεγαλύτερη σύγκλιση ως προς τα στοιχεία σχετικά με την ταυτοποίηση και την επαλήθευση της ταυτότητας που απαιτούνται για τους σκοπούς της ένταξης στο πελατολόγιο, καθώς και ως προς τον τρόπο και τον βαθμό στον οποίο οι πάροχοι χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών μπορούν να βασίζονται σε διαδικασίες δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη που διεξάγονται από τρίτους, συμπεριλαμβανομένων άλλων παρόχων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Παράλληλα, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ) προκειμένου να αποσαφηνιστούν όλες οι πτυχές σχετικά με την προστασία δεδομένων στο πλαίσιο της επαναχρησιμοποίησης πληροφοριών «ένταξης στο πελατολόγιο» για άλλους σκοπούς (π.χ. «ένταξη στο πελατολόγιο» άλλου παρόχου, πρόσβαση σε άλλες μη τραπεζικές υπηρεσίες).

Δεύτερον, στο πλαίσιο των επικείμενων νομοθετικών προτάσεων σχετικά με ένα νέο πλαίσιο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, η Επιτροπή θα καθορίσει και θα εναρμονίσει περαιτέρω τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη ώστε να διευκολυνθεί η χρήση καινοτόμων τεχνολογιών και να εξασφαλιστεί η δυνατότητα απρόσκοπτης διασυνοριακής λειτουργίας, χωρίς να απαιτείται η εφαρμογή διαφορετικών διαδικασιών ή η συμμόρφωση με πρόσθετες απαιτήσεις σε κάθε κράτος μέλος. Με τον τρόπο αυτόν θα διευκολυνθεί η ταυτοποίηση των πελατών και ο έλεγχος των διαπιστευτηρίων τους, ενώ θα διασφαλιστεί παράλληλα η πλήρης συμμόρφωση με την προσέγγιση βάσει κινδύνου όσον αφορά την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Για παράδειγμα, αυτό θα μπορούσε να διασφαλιστεί με τη δήλωση των εγγράφων ταυτότητας που απαιτούνται για την εξακρίβωση της ταυτότητας ενός ατόμου και την αποσαφήνιση των τεχνολογιών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον έλεγχο της ταυτότητας εξ αποστάσεως. Η επανεξέταση των κανόνων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας από την Επιτροπή θα έχει επίσης ως στόχο την υποβολή προτάσεων σχετικά με τα εξής:

- βελτίωση και αποσαφήνιση της πρόσβασης σε δεδομένα ώστε να ενισχυθεί η ικανότητα των παρόχων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών να εξακριβώνουν την ταυτότητα του πελάτη·
- περαιτέρω προσδιορισμός, μέσω τεχνικών προτύπων, των πτυχών που αφορούν τα λεπτομερή στοιχεία ταυτοποίησης και εξακρίβωσης της ταυτότητας για σκοπούς ένταξης στο πελατολόγιο· και

- περαιτέρω ανάπτυξη, μέσω τεχνικών προτύπων, της στήριξης σε τρίτους για την εκπλήρωση των απαιτήσεων δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, περιλαμβανομένων ζητημάτων σχετικών με την ευθύνη, τη διαφάνεια και τη δεοντολογική χρήση.

Τα εν λόγω τεχνικά πρότυπα θα βασίζονταν στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT που αναφέρονται στο πρώτο σημείο.

Τέλος, στο πλαίσιο της προγραμματισμένης επανεξέτασης του κανονισμού e-IDAS, η Επιτροπή εξετάζει το ενδεχόμενο βελτίωσης της αποτελεσματικότητάς του, επέκτασης της εφαρμογής του στον ιδιωτικό τομέα και προώθησης αξιόπιστων ψηφιακών ταυτοτήτων για όλους τους Ευρωπαίους. Η αναθεώρηση του κανονισμού θα παράσχει ένα κανονιστικό πλαίσιο διαχρονικού χαρακτήρα για τη στήριξη, σε επίπεδο ΕΕ, ενός απλού, αξιόπιστου και ασφαλούς συστήματος διαχείρισης ταυτοτήτων στον ψηφιακό χώρο.

Βασίζομενη στα εν λόγω μέτρα και στο πλαίσιο των εργασιών της για την ανοικτή χρηματοδότηση (βλ. ενότητα 4.3), η Επιτροπή σκοπεύει να εξασφαλίσει τη δυνατότητα ενσωμάτωσης περαιτέρω στοιχείων, ώστε οι ψηφιακές ταυτότητες να μπορούν να χρησιμοποιηθούν, π.χ. για την «ένταξη στο πελατολόγιο» άλλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Στα στοιχεία αυτά θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, στοιχεία που συνδέονται με την καταλληλότητα των επενδυτών ή την πιστοληπτική ικανότητα των πελατών.

- *Διευκόλυνση της αναβάθμισης των ψηφιακών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε ολόκληρη την ενιαία αγορά*

Έως το 2024 η αρχή του μηχανισμού διαβατηρίου και η αδειοδότηση υπηρεσίας μίας στάσης θα πρέπει να εφαρμόζονται σε όλους τους τομείς με σημαντικές δυνατότητες για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να μπορούν να βασίζονται στη στενή συνεργασία μεταξύ των εθνικών εποπτικών φορέων διευκόλυνσης της καινοτομίας στο πλαίσιο τόσο του ευρωπαϊκού φόρουμ φορέων διευκόλυνσης της καινοτομίας (EFIF), και μιας νέας πλατφόρμας για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα της ΕΕ.

Σύμφωνα με μια αρχή που ισχύει από μακρού στην ενιαία αγορά, οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν πραγματική πρόσβαση σε διασυνοριακές υπηρεσίες που παρέχονται από επιχειρήσεις οι οποίες είναι εγκατεστημένες σε άλλο κράτος μέλος και τελούν υπό τη εποπτεία του εν λόγω κράτους μέλους, βάσει από κοινού συμφωνηθέντων κανόνων («μηχανισμός διαβατηρίου»). Τυχόν εναπομένοντα εμπόδια στη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών αυτού του είδους θα πρέπει να είναι ήσσονος σημασίας για τις ψηφιακές υπηρεσίες. Ωστόσο, όπως επισημάνθηκε από πολλούς ερωτηθέντες που συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση, οι εταιρείες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας της ΕΕ μπορούν συνήθως να παρέχουν υπηρεσίες μόνο εντός της χώρας τους ή να περιορίζουν την πρόσβαση στις ψηφιακές πλατφόρμες τους σε πελάτες που βρίσκονται σε περιορισμένο αριθμό δικαιοδοσιών της ΕΕ. Η κατάσταση αυτή οφείλεται κυρίως στο ότι το κανονιστικό πλαίσιο διαφέρει από χώρα σε χώρα, γεγονός που συνεπάγεται δυσανάλογο κόστος συμμόρφωσης για τους φορείς εκμετάλλευσης που δραστηριοποιούνται σε πολλές χώρες.

Η Επιτροπή τροποποιεί επί του παρόντος το κανονιστικό πλαίσιο προκειμένου να θεσπιστεί η δυνατότητα εφαρμογής του μηχανισμού διαβατηρίου σε βασικούς τομείς που είναι

συναφείς για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα. Με τον κανονισμό για την πληθοχρηματοδότηση, ο οποίος εγκρίθηκε από τους συννομοθέτες τον Δεκέμβριο του 2019, θα θεσπιστούν κοινοί κανόνες και μηχανισμοί διαβατηρίου για διάφορα είδη υπηρεσιών πληθοχρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένης της πιστωτικής διαμεσολάβησης, ενώ στις σημερινές προτάσεις της Επιτροπής σχετικά με τα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία (crypto-assets) προτείνονται κοινοί κανόνες και μηχανισμοί διαβατηρίου για τους εκδότες κρυπτοπεριουσιακών στοιχείων και τους παρόχους υπηρεσιών. Η Επιτροπή θα λάβει επίσης υπόψη τη συνάφεια του μηχανισμού διαβατηρίου σε άλλους τομείς, όπως, για παράδειγμα, στο πλαίσιο της εξέτασης της ρύθμισης της προληπτικής εποπτείας μη τραπεζικών δανειοδοτικών πράξεων, με τη δέουσα προσοχή στους κανόνες προστασίας των καταναλωτών (βλ. σημείο 4.4 κατωτέρω). Θα διερευνήσει επίσης πιθανούς τρόπους για να καταστήσει δυνατή την πιστοποίηση τεχνικών λύσεων που αποσκοπούν να συνδράμουν τις επιχειρήσεις κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους όσον αφορά την κανονιστική συμμόρφωση («RegTech»¹⁶) και να στηρίξει κοινές προσεγγίσεις στον εν λόγω τομέα, συμπεριλαμβανομένης της διαλειτουργικότητας. Από την άλλη πλευρά, η πρακτική εφαρμογή του μηχανισμού διαβατηρίου προϋποθέτει τη στενή συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών της χώρας προέλευσης και της χώρας υποδοχής ώστε να διασφαλίζεται η συνεπής επιβολή και εφαρμογή των από κοινού συμφωνηθέντων κανόνων. Η Επιτροπή προτρέπει τις ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές (EEA) να συνεχίσουν και να εντείνουν τις εργασίες τους για την προώθηση της συνεργασίας και της εποπτικής σύγκλισης.

Στη στρατηγική για τις πληρωμές λιανικής καθορίζεται, επιπλέον, ο τρόπος με τον οποίο η Επιτροπή σκοπεύει να αντιμετωπίσει διάφορα ειδικά ρυθμιστικά ζητήματα στον τομέα των πληρωμών, όπως υφιστάμενες πρακτικές βάσει των οποίων απορρίπτονται αριθμοί λογαριασμών με κωδικό IBAN της αλλοδαπής («διακρίσεις λόγω κωδικού IBAN»).

Από τις απαντήσεις που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της διαβούλευσης προκύπτει επίσης ότι οι ενδιαφερόμενοι φορείς εξακολουθούν να αποδίδουν μεγάλη βαρύτητα στο έργο των εποπτικών φορέων διευκόλυνσης της καινοτομίας, όπως οι κόμβοι καινοτομίας και τα ρυθμιστικά δοκιμαστήρια, και σε διασυννομοτικό πλαίσιο. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τις EEA με σκοπό την ενίσχυση του δικτύου καινοτομίας που παρέχεται από το ευρωπαϊκό φόρουμ φορέων διευκόλυνσης της καινοτομίας (EFIF)¹⁷. Θα προωθήσει επίσης εθνικούς φορείς διευκόλυνσης της καινοτομίας, π.χ. μέσω του προγράμματος στήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων¹⁸. Ειδικότερα, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με το EFIF προκειμένου να διασφαλιστεί ότι έως τα μέσα του 2021 θα προσφέρει ένα διαδικαστικό πλαίσιο για την έναρξη διασυννομοτικών δοκιμών, καθώς και άλλους μηχανισμούς για τη διευκόλυνση της αλληλεπίδρασης των επιχειρήσεων με εποπτικές αρχές από διάφορα κράτη μέλη.

¹⁶ RegTech: Η ρυθμιστική τεχνολογία είναι ένα υποσύνολο της χρηματοοικονομικής τεχνολογίας (FinTech), το οποίο εστιάζει σε τεχνολογίες που μπορούν να διευκολύνουν την επίτευξη ρυθμιστικών απαιτήσεων με αποδοτικότερο και αποτελεσματικότερο τρόπο από ό,τι οι υφιστάμενες δυνατότητες.

¹⁷ Το EFIF δημιουργήθηκε σε συνέχεια της κοινής έκθεσης των EEA, του Ιανουαρίου 2019, σχετικά με τα ρυθμιστικά δοκιμαστήρια και του κόμβου καινοτομίας, στην οποία διαπιστώθηκε η ανάγκη ανάληψης δράσης για την προώθηση μεγαλύτερου βαθμού συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ των φορέων διευκόλυνσης της καινοτομίας, με σκοπό τη στήριξη της αναβάθμισης της χρηματοοικονομικής τεχνολογίας σε ολόκληρη την ενιαία αγορά.

¹⁸ Το πρόγραμμα στήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων (ΠΣΔΜ) είναι ένα πρόγραμμα της ΕΕ το οποίο παρέχει ειδικά προσαρμοσμένη στήριξη σε όλες τις χώρες της ΕΕ για την υλοποίηση των θεσμικών, διοικητικών και αναπτυξιακών μεταρρυθμίσεών τους.

Προκειμένου να ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, η Επιτροπή, σε συνεργασία με το EFIF, θα δημιουργήσει μια νέα πλατφόρμα για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα της ΕΕ. Η νέα πλατφόρμα θα χρησιμεύει ως δίαυλος αλληλεπίδρασης, μέσω του διαδικτύου και σε συνεχή βάση, με αυτό το νέο οικοσύστημα για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα και θα αξιοποιεί τα θετικά σχόλια που λαμβάνονται μετά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων προβολής του ψηφιακού χρηματοοικονομικού τομέα. Θα προσφέρει επίσης μια διασύνδεση με το EFIF και τους εθνικούς φορείς διευκόλυνσης της καινοτομίας, καθώς και διαδικασίες ηλεκτρονικής αδειοδότησης σε εθνικό επίπεδο. Στο μέλλον θα μπορούσε να εξελιχθεί σε μια ευρύτερη πλατφόρμα συνεργασίας και σε έναν χώρο δεδομένων που θα μπορούσε να χρησιμοποιείται από τον κλάδο ή τις εποπτικές αρχές για σκοπούς δοκιμής της καινοτομίας. Η πλατφόρμα θα σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι επιλέξιμη για πιθανή χρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη», το οποίο θα στηρίζει την εγκατάσταση πλατφορμών συνεργασίας για την ενσωμάτωση των ψηφιακών τεχνολογιών.

Η εποπτεία του ψηφιακού χρηματοοικονομικού τομέα προϋποθέτει ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ διαφόρων αρχών. Ως εκ τούτου, το EFIF θα περιλαμβάνει εκπροσώπους, π.χ. από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ), τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής για την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού, καθώς και σχετικές εθνικές αρχές εκτός του χρηματοπιστωτικού τομέα. Τα μέλη αυτά θα παρακολουθούν τις συνεδριάσεις του EFIF ως παρατηρητές, ώστε να συζητούνται οι προκλήσεις που εγείρουν τα καινοτόμα επιχειρηματικά μοντέλα τα οποία συνδυάζουν χρηματοπιστωτικές και μη χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

Για την εποπτεία του ψηφιακού χρηματοοικονομικού τομέα απαιτούνται σημαντικές νέες δεξιότητες. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συμβάλλει στην αναβάθμιση των τεχνικών δεξιοτήτων των εποπτικών αρχών, μεταξύ άλλων και μέσω του εργαστηρίου για την τεχνολογία FinTech στην ΕΕ (Fintech Lab)¹⁹. Η Επιτροπή είναι επίσης διατεθειμένη να σχεδιάσει στοχευμένα προγράμματα βοήθειας σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές. Ο στόχος αυτός θα μπορούσε να επιτευχθεί, για παράδειγμα, μέσω του προγράμματος στήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων²⁰.

Βασικές δράσεις

Το 2021 η Επιτροπή θα υποβάλει προτάσεις, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης πρωτοβουλίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, με σκοπό την εναρμόνιση των κανόνων για την ένταξη πελατών, ενώ θα αξιοποιήσει επίσης την επικείμενη επανεξέταση του κανονισμού e-IDAS για την **εφαρμογή ενός διαλειτουργικού διασυννοριακού πλαισίου για τις ψηφιακές ταυτότητες**.

¹⁹ Το εργαστήριο για την τεχνολογία FinTech στην ΕΕ δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης FinTech του 2018 και συγκεντρώνει παρόχους υπηρεσιών, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και εποπτικές αρχές με σκοπό την εις βάθος ανάλυση συγκεκριμένων τεχνολογιών ή εφαρμογών.

²⁰ Το πρόγραμμα στήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων (ΠΣΔΜ) είναι ένα πρόγραμμα της ΕΕ το οποίο παρέχει ειδικά προσαρμοσμένη στήριξη σε όλες τις χώρες της ΕΕ για την υλοποίηση των θεσμικών, διοικητικών και αναπτυξιακών μεταρρυθμίσεών τους.

Η Επιτροπή θα διερευνήσει την ανάγκη θέσπισης πρόσθετων εναρμονισμένων καθεστώτων αδειοδότησης και μηχανισμού διαβατηρίου, θα συνεργαστεί με τις ΕΕΑ για την ενίσχυση του EFIF και θα δημιουργήσει μια πλατφόρμα για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα της ΕΕ, με σκοπό την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα.

4.2. Προσαρμογή του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ για τη διευκόλυνση της ψηφιακής καινοτομίας

Σκοπός της στρατηγικής για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα είναι να διασφαλιστεί ότι το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες είναι κατάλληλο για την ψηφιακή εποχή. Τούτο περιλαμβάνει τη δυνατότητα χρήσης καινοτόμων τεχνολογιών και τη συμβατότητα του πλαισίου με τις επικρατούσες βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά την παραγωγή και την ανάπτυξη λογισμικού. Πολλοί από τους ερωτηθέντες που συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση ήταν της άποψης ότι οι κανόνες της ΕΕ θα πρέπει να είναι πιο ουδέτεροι από τεχνολογικής πλευράς και περισσότερο φιλικό προς την καινοτομία, ενώ θα πρέπει επίσης να μπορούν να προσαρμόζονται ταχύτερα στις καινοτομίες, εξακολουθώντας παράλληλα να τηρούν όλους τους κανόνες που εγγυώνται την ασφάλεια και την προστασία της λειτουργίας τους, καθώς και την προστασία των χρηστών.

- Στήριξη των αγορών της ΕΕ όσον αφορά τη χρήση κρυπτοπεριουσιακών στοιχείων και χρηματοπιστωτικών μέσων σε ψηφιακά νομίσματα (tokens)

Έως το 2024 η ΕΕ θα πρέπει να διαμορφώσει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο, το οποίο θα επιτρέπει την υιοθέτηση τεχνολογίας κατακευκτωμένου καθολικού (DLT) και κρυπτοπεριουσιακών στοιχείων στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Θα πρέπει επίσης να αντιμετωπίσει τους κινδύνους που συνδέονται με τις τεχνολογίες αυτές.

Τα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία και οι συναφείς αλυσίδες συστοιχιών (blockchains) τους μπορούν να προσφέρουν σημαντικές ευκαιρίες στον χρηματοοικονομικό τομέα: δυνητικά οικονομικές και ταχείες πληρωμές, ειδικά όσον αφορά τις διασυνοριακές και τις διεθνείς συναλλαγές, νέες δυνατότητες χρηματοδότησης για τις ΜΜΕ και αποδοτικότερες κεφαλαιαγορές. Τα ψηφιακά κέρματα αγοράς υπηρεσιών (utility tokens) μπορούν να χρησιμεύσουν ως βασικοί παράγοντες των αποκεντρωμένων δικτύων blockchain, ενώ τα σταθερά κρυπτονομίσματα μπορούν να στηρίζουν πληρωμές από μηχανή σε μηχανή στους τομείς της κινητικότητας, της ενέργειας και της μεταποίησης. Ωστόσο, ενέχουν επίσης κινδύνους και πρέπει, συνεπώς, να υπόκεινται σε κατάλληλη ρύθμιση και εποπτεία.

Η Επιτροπή υποβάλλει σήμερα νομοθετική πρόταση²¹ η οποία συνοδεύει την παρούσα στρατηγική. Στην πρόταση αποσαφηνίζεται η εφαρμογή των υφιστάμενων κανόνων της ΕΕ στα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία, θεσπίζεται ένα πιλοτικό καθεστώς για τα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία που καλύπτονται από τους κανόνες αυτούς και καθιερώνεται

²¹ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις αγορές κρυπτοπεριουσιακών στοιχείων και την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937, COM (2020) 593 και πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με πιλοτικό καθεστώς για υποδομές αγοράς που βασίζονται στην τεχνολογία κατακευκτωμένου καθολικού — COM(2020)594

ένα νέο νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία που δεν καλύπτονται από τους κανόνες αυτούς, με βάση την ταξινόμηση ορισμών διαφόρων ειδών κρυπτοπεριουσιακών στοιχείων. Το τελευταίο περιλαμβάνει τα ψηφιακά κέρματα αγοράς υπηρεσιών (utility tokens) και ειδικούς κανόνες για τη ρύθμιση των ιδιαίτερων κινδύνων για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και τη νομισματική κυριαρχία οι οποίοι συνδέονται με τα ψηφιακά νομίσματα με εγγύηση περιουσιακών στοιχείων (γνωστά και ως «σταθερά κρυπτονομίσματα») που χρησιμοποιούνται για σκοπούς πληρωμών. Πρόσθετες ερμηνευτικές οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή των υφιστάμενων κανόνων θα βελτιώσουν τη σαφήνεια των κανονιστικών ρυθμίσεων, παρέχοντας στον χρηματοπιστωτικό τομέα τη δυνατότητα αποκόμισης οφελών ως προς την αποδοτικότητα μέσω της ευρύτερης χρήσης της τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού (DLT) στις κεφαλαιαγορές, τηρουμένων παράλληλα των κανόνων ασφάλειας και προστασίας και με τη διατήρηση υψηλού επιπέδου προστασίας των χρηστών.

Παράλληλα, στο πλαίσιο των υπό εξέλιξη εργασιών της Επιτροπής της Βασιλείας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο επικαιροποίησης των κανόνων προληπτικής εποπτείας για τα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία που τηρούνται από χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Η Επιτροπή θα διερευνήσει επίσης πιθανούς τρόπους για την αξιοποίηση της τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού με σκοπό τη βελτίωση των δραστηριοτήτων συγκέντρωσης κεφαλαίων των ΜΜΕ.

Οι ψηφιακές τεχνολογίες παρέχουν επίσης στις κεντρικές τράπεζες τη δυνατότητα να αναπτύξουν ψηφιακά νομίσματα κεντρικών τραπεζών ως ψηφιακή εναλλακτική λύση έναντι των μετρητών, ενώ αποτελούν επίσης καθοριστικό παράγοντα συνεχούς καινοτομίας στον τομέα των πληρωμών, στον χρηματοοικονομικό τομέα και στο εμπόριο. Όπως περιγράφεται αναλυτικά στη στρατηγική για τις πληρωμές λιανικής, η Επιτροπή στηρίζει τις προσπάθειες των κεντρικών τραπεζών, και ιδίως της ΕΚΤ, όσον αφορά το ενδεχόμενο έκδοσης ψηφιακών νομισμάτων κεντρικών τραπεζών λιανικής (CBDC) που θα είναι διαθέσιμα στο ευρύ κοινό, διαφυλάσσοντας παράλληλα την ιδιότητα νομίμου χρήματος των μετρητών ευρώ.

Τέλος, προκειμένου να ενθαρρύνει την ανάπτυξη και τις επενδύσεις στην τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού χαμηλών ή μηδενικών εκπομπών και στο διαδίκτυο των πραγμάτων, η Επιτροπή, σε συνεργασία με την πλατφόρμα για τη βιώσιμη χρηματοδότηση, θα επιδιώξει να ενσωματώσει τους τομείς αυτούς στην ταξινομία για τη βιώσιμη χρηματοδότηση έως το 2021.

- *Προώθηση της συνεργασίας και της χρήσης υποδομών υπολογιστικού νέφους*

Το υπολογιστικό νέφος διευκολύνει σε πολύ μεγάλο βαθμό την ταχεία και ευέλικτη αναβάθμιση και τη μετάβαση σε μια δομοστοιχειωτή αρχιτεκτονική ΤΠ η οποία προάγει τη συνεργασία και αρμόζει καλύτερα σε ψηφιακές εφαρμογές που είναι εγγενείς στο υπολογιστικό νέφος. Προκειμένου να καταστεί εφικτός αυτός ο στόχος και να διασφαλιστεί ότι οι τράπεζες και οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες της ΕΕ μπορούν να αποκομίζουν τα οφέλη που προσφέρει η χρήση υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους σε ένα εξαιρετικά ασφαλές πελατοστραφές περιβάλλον, η Επιτροπή προτείνει σήμερα ένα πλαίσιο εποπτείας για

κρίσιμους τρίτους παρόχους υπηρεσιών ΤΠΕ στον χρηματοπιστωτικό τομέα²², όπως οι πάροχοι υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους. Στο πλαίσιο μιας αγοράς που χαρακτηρίζεται από υψηλή συγκέντρωση, η Επιτροπή πρότεινε στη στρατηγική της ΕΕ για τα δεδομένα να δημιουργήσει έως το τέλος του 2022 μια ευρωπαϊκή αγορά υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους, ενσωματώνοντας ολόκληρο το φάσμα προσφοράς υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους. Η αγορά αυτή θα διευκολύνει την πρόσβαση σε εναλλακτικούς παρόχους υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους, συμπεριλαμβανομένου του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Η Επιτροπή θα στηρίξει επίσης τη συνεργασία μέσω της περαιτέρω μετατόπισης προς ένα κανονιστικό πλαίσιο ρύθμισης βάσει δραστηριοτήτων (βλ. σημείο 4.4 κατωτέρω). Άλλα μέτρα πολιτικής που έχουν ως στόχο την αύξηση του ανταγωνισμού και της ρευστότητας της αγοράς με βάση τους ήδη διαθέσιμους αυτορρυθμιζόμενους κώδικες δεοντολογίας που έχουν αναπτυχθεί από τον κλάδο όσον αφορά την εναλλαγή παρόχων υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους και τη μεταφορά δεδομένων, αναμένεται να ενθαρρύνουν την υιοθέτηση του υπολογιστικού νέφους στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Η Επιτροπή ζήτησε από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια (ENISA) να αναπτύξει ένα σύστημα πιστοποίησης της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο για τις υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους σύμφωνα με την πράξη για την κυβερνοασφάλεια, η οποία θα ενισχύει την εμπιστοσύνη στη χρήση υπολογιστικού νέφους, ιδίως από τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ρυθμιστικές αρχές. Περαιτέρω δράση μπορεί να περιλαμβάνει μέτρα για τη διευκόλυνση της μετάβασης προς μια σπονδυλωτή αρχιτεκτονική ΤΠ και τη δυνατότητα συνεργασίας με άλλους παράγοντες. Σχέσεις αυτού του είδους θα μπορούσαν επίσης να καλλιεργηθούν στο πλαίσιο της πλατφόρμας της ΕΕ για τον χρηματοοικονομικό τομέα (βλ. σημείο 4.1 ανωτέρω), με τη συνεργασία μεταξύ κατεστημένων παραγόντων και νεοεισερχομένων στην αγορά.

- *Προώθηση επενδύσεων σε λογισμικό με την προσαρμογή των κανόνων προληπτικής εποπτείας για τα άυλα περιουσιακά στοιχεία*

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός απαιτεί σημαντικές επενδύσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα σε λογισμικό. Επί του παρόντος, το καθεστώς προληπτικής εποπτείας των επενδύσεων σε λογισμικό διαφέρει μεταξύ των δικαιοδοσιών, δεδομένου ότι οι ευρωπαϊκές τράπεζες βρίσκονται αντιμέτωπες με αυστηρότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις σε σύγκριση με τράπεζες άλλων δικαιοδοσιών. Προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση προς έναν περισσότερο ψηφιοποιημένο τραπεζικό τομέα, η Επιτροπή θα εκδώσει σύντομα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα, τα οποία βρίσκονται επί του παρόντος στο στάδιο της κατάρτισης από την EAT.

- *Προώθηση της αξιοποίησης εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης*

Έως το 2024 η Επιτροπή, σε συνεργασία με τις ΕΕΑ, έχει θέσει ως στόχο τη διασφάλιση σαφήνειας όσον αφορά τις εποπτικές προσδοκίες σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής του

²² Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009, (ΕΕ) αριθ. 648/2012, (ΕΕ) αριθ. 600/2014 και (ΕΕ) αριθ. 909/2014 — COM (2020) 595

νομοθετικού πλαισίου για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στις εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης.

Η βασική υπόσχεση των πλέον πρόσφατων εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης είναι ότι καθιστούν την πρόβλεψη πιο προσβάσιμη. Με τον τρόπο αυτόν, οι επιχειρήσεις θα μπορούν να εξοικονομούν κόστος. Επιπλέον, λαμβανομένου υπόψη ότι η τεχνολογία προβλέψεων καθίσταται ολοένα πιο ακριβής και αξιόπιστη με την πάροδο του χρόνου, μπορεί να οδηγήσει σε πιο παραγωγικά επιχειρηματικά μοντέλα και σε νέους τρόπους ανταγωνισμού. Από την πλευρά των καταναλωτών, η χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης θα μπορούσε να εξασφαλίσει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα παροχής καλύτερων και πιο εξατομικευμένων υπηρεσιών με χαμηλότερο κόστος. Σε ορισμένες περιπτώσεις, θα μπορούσε επίσης να επιτρέψει την πρόσβαση σε άτομα τα οποία ήταν κατά το παρελθόν αποκλεισμένα από τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

Όπως αναφέρεται στη Λευκή Βίβλο για την τεχνητή νοημοσύνη, η Επιτροπή θα προωθήσει τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης προτείνοντας την υλοποίηση σημαντικών επενδύσεων σε επίπεδο ΕΕ, ενώ θα υποβάλει επίσης πρόταση σχετικά με ένα νέο κανονιστικό πλαίσιο για την τεχνητή νοημοσύνη που θα αντικατοπτρίζει τις ευρωπαϊκές της αξίες.

Η συντριπτική πλειονότητα των συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση θεώρησαν ότι ο χρηματοπιστωτικός τομέας της ΕΕ χρειάζεται κατευθυντήριες οδηγίες σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά τη χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης στον χρηματοοικονομικό τομέα και τη ρυθμιστική τους αντιμετώπιση. Ο χρηματοπιστωτικός κλάδος αναφέρθηκε στην έλλειψη νομικής σαφήνειας ως προς τον αντίκτυπο των κανόνων της ΕΕ σε αυτό το πλαίσιο. Οι πελάτες ανέφεραν την έλλειψη κατανόησης και διαφάνειας όσον αφορά τον τρόπο επίτευξης συγκεκριμένου αποτελέσματος, εξέφρασαν φόβους για μεροληπτική συμπεριφορά και καταχρηστική κατάρτιση προφίλ, καθώς και δυσκολίες ως προς την αμφισβήτηση των αποτελεσμάτων που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη. Οι εποπτικές αρχές αναφέρθηκαν στην έλλειψη εμπειρογνωμοσύνης και σαφήνειας ως προς τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να εφαρμόζονται συγκεκριμένοι κανόνες της ΕΕ (π.χ. όσον αφορά τη δυνατότητα επεξήγησης των μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης).

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θα καλέσει τις ΕΕΑ και την ΕΚΤ να διερευνήσουν τη δυνατότητα κατάρτισης ρυθμιστικών και εποπτικών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τη χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης στον χρηματοοικονομικό τομέα. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να ακολουθούν την επικείμενη πρόταση νέου κανονιστικού πλαισίου για την τεχνητή νοημοσύνη που προγραμματίζεται για το 2021. Οι ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές θα βασιστούν επίσης στις εργασίες που ξεκίνησαν πρόσφατα στον τομέα αυτόν, συμπεριλαμβανομένων των συμβουλών της ομάδας εμπειρογνομόνων για την ψηφιακή δεοντολογία που συγκροτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων. Οι ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές θα πρέπει να επιδιώκουν τη διασφάλιση σαφήνειας όσον αφορά τις εποπτικές προσδοκίες και τον μετριασμό των κινδύνων, ώστε οι λύσεις που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη να μπορούν να εφαρμοστούν στον χρηματοπιστωτικό τομέα της ΕΕ με ασφαλή, αξιόπιστο και δεοντολογικό τρόπο. Όσον αφορά τις γενικότερες προκλήσεις σε σχέση με τη χρήση εργαλείων τεχνητής

νοημοσύνης σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ²³ ή τους κινδύνους συμπαίγνιακής συμπεριφοράς μέσω εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης για την προσαρμογή των τιμών, θα αποτελέσουν αντικείμενο της διαδικασίας παρακολούθησης της Λευκής Βίβλου της Επιτροπής για την τεχνητή νοημοσύνη.

- *Εξασφάλιση ενός νομοθετικού πλαισίου διαχρονικού χαρακτήρα σε συνεχή βάση*

Η Επιτροπή επιδιώκει να διασφαλιστεί, μέσω της τακτικής επανεξέτασης του νομοθετικού πλαισίου και ερμηνευτικών οδηγιών, ότι το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες δεν προβλέπει ούτε να αποτρέπει τη χρήση συγκεκριμένων τεχνολογιών, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι εξακολουθούν να επιτυγχάνονται οι κανονιστικοί στόχοι.

Η αβεβαιότητα ως προς τις κανονιστικές ρυθμίσεις εμποδίζει την καινοτομία στον χρηματοοικονομικό τομέα, ενώ μπορεί επίσης να είναι επιζήμια για τους καταναλωτές ή τους επενδυτές. Εκτός από τα βασικά ζητήματα που τίθενται στην παρούσα στρατηγική, η Επιτροπή θα ενσωματώσει πτυχές του ψηφιακού χρηματοοικονομικού τομέα σε κάθε επικείμενη επανεξέταση του νομοθετικού πλαισίου, όπου αυτό κρίνεται σκόπιμο.

Καθώς η ψηφιακή καινοτομία εξελίσσεται, είναι πιθανό να ανακύψουν νέα κανονιστικά ζητήματα. Η Επιτροπή θα πραγματοποιεί τακτικά δραστηριότητες προβολής του ψηφιακού χρηματοοικονομικού τομέα για τον εντοπισμό αναδυόμενων ζητημάτων. Σε αυτό το πλαίσιο, θα παρέχει καθοδήγηση σχετικά με την ερμηνεία του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ μέσω τακτικών ερμηνευτικών ανακοινώσεων. Η πρώτη ερμηνευτική ανακοίνωση που θα εκδοθεί το 2021 θα διασφαλίσει επιπλέον σαφήνεια σχετικά με την αντιμετώπιση των κρυπτοπεριουσιακών στοιχείων, συμπληρώνοντας τις σχετικές νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής.

Βασικές δράσεις

Η Επιτροπή προτείνει σήμερα ένα **νέο νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ για τα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία**, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών νομισμάτων με εγγύηση περιουσιακών στοιχείων (γνωστά και ως «σταθερά κρυπτονομίσματα») και των ψηφιακών κερμάτων αγοράς υπηρεσιών (utility tokens).

Μέσω της τακτικής επανεξέτασης, η Επιτροπή θα διασφαλίζει την άρση τυχόν σημαντικών ρυθμιστικών εμποδίων για την καινοτομία τα οποία απορρέουν από τη νομοθεσία για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Θα παρέχει σε τακτική βάση **ερμηνευτικές οδηγίες σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της υφιστάμενης νομοθεσίας για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στις νέες τεχνολογίες.**

4.3. Προώθηση της καινοτομίας βάσει δεδομένων στον χρηματοοικονομικό τομέα με τη θέσπιση κοινού χώρου χρηματοοικονομικών δεδομένων

²³ Στη διαβούλευση επισημάνθηκαν πολλά ζητήματα στο πλαίσιο των οποίων μπορεί να εμποδίζεται η αποτελεσματική χρήση εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης από τις εν λόγω αρχές του ΓΚΠΔ, όπως η ανωνυμία των δεδομένων, το δικαίωμα στη λήθη, δικαιώματα όσον αφορά τους κανόνες αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων, η ελαχιστοποίηση δεδομένων και ο περιορισμός του σκοπού.

Στη νέα στρατηγική της για την Ευρώπη²⁴, η Επιτροπή επισήμανε την ανάγκη βελτίωσης της πρόσβασης σε δεδομένα και την ανάγκη ανταλλαγής δεδομένων εντός της ΕΕ, δημιουργώντας ευρύτερη πρόσβαση σε δημόσια και ιδιωτικά δεδομένα προς όφελος των πολιτών, των επιχειρήσεων και του ευρύτερου δημόσιου συμφέροντος. Στο πλαίσιο των προσπαθειών αυτών, και σε στενή σύνδεση με δραστηριότητες σε άλλους τομείς, η Επιτροπή επιδιώκει να δημιουργήσει έναν κοινό χώρο χρηματοοικονομικών δεδομένων μέσω ορισμένων πιο εξειδικευμένων μέτρων που προβλέπονται στην παρούσα ενότητα. Στόχος της Επιτροπής είναι να συμβάλει στην ολοκλήρωση των ευρωπαϊκών κεφαλαιαγορών, να διοχετεύσει επενδύσεις σε βιώσιμες δραστηριότητες, να στηρίζει την καινοτομία και να επιφέρει βελτιώσεις στην αποδοτικότητα τόσο για τους καταναλωτές όσο και για τις επιχειρήσεις. Η Επιτροπή θα συγκροτήσει ομάδα εμπειρογνομόνων για τα δεδομένα σε στενή συνεργασία με τις ΕΕΑ, με σκοπό την παροχή συμβουλών σχετικά με τις τεχνικές πτυχές της δημιουργίας ενός κοινού χώρου χρηματοοικονομικών δεδομένων.

- *Διευκόλυνση της ψηφιακής πρόσβασης σε όλες τις ρυθμιζόμενες χρηματοοικονομικές πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο*

Έως το 2024 οι πληροφορίες που θα δημοσιοποιηθούν βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες θα πρέπει να γνωστοποιηθούν σε τυποποιημένο και μηχαναναγνώσιμο μορφότυπο. Στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την Ένωση Κεφαλαιαγορών, η Επιτροπή θα υλοποιήσει την υποδομή της ΕΕ για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε όλες τις δημόσια διαθέσιμες γνωστοποιήσεις που είναι συναφείς για τις κεφαλαιαγορές.

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται επί του παρόντος να δημοσιοποιούν πληθώρα χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Σε ψηφιακό πλαίσιο, η Επιτροπή σκοπεύει να διασφαλίσει ότι παρέχονται ρυθμιζόμενες πληροφορίες σε ηλεκτρονικό μηχαναναγνώσιμο μορφότυπο. Όσον αφορά τις δημόσιες γνωστοποιήσεις, η Επιτροπή σκοπεύει να διασφαλίσει ότι οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες που είναι ήδη δημόσια διαθέσιμες από επιχειρήσεις μέσω των οικείων εθνικών μητρώων θεωρούνται σύνολα στοιχείων υψηλής αξίας στο πλαίσιο της οδηγίας για τα ανοικτά δεδομένα. Επιπλέον, με αφετηρία την πρόταση για τα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία, η Επιτροπή θα προτείνει νομοθετικές τροποποιήσεις για τη νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που απαιτούν συστηματική δημοσιοποίηση σε μηχαναναγνώσιμο μορφότυπο. Στο πλαίσιο της Ένωσης Κεφαλαιαγορών, η Επιτροπή θα στηρίζει την ανάπτυξη υποδομών και διαλειτουργικότητας σε επίπεδο ΕΕ, με σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε όλες τις δημόσια διαθέσιμες γνωστοποιήσεις. Η υποδομή αυτή θα σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι επιλέξιμη για πιθανή χρηματοδότηση από το νέο πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη», το οποίο θα στηρίζει την ανάπτυξη ψηφιακών ικανοτήτων της ΕΕ για την προώθηση της υιοθέτησης νέων τεχνολογιών και της προσβασιμότητας σε αυτές.

- *Προώθηση καινοτόμων εργαλείων ΤΠ για τη διευκόλυνση της υποβολής αναφορών και της εποπτείας*

²⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα COM(2020) 66 της 19.2.2020.

Έως το 2024 η ΕΕ σκοπεύει να δημιουργήσει τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την εξασφάλιση της δυνατότητας χρήσης καινοτόμων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων των εργαλείων RegTech²⁵ και SupTech²⁶, για την υποβολή εποπτικών αναφορών από ρυθμιζόμενες οντότητες και για την εποπτεία από τις αρχές. Θα πρέπει επίσης να προωθήσει την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των εποπτικών αρχών. Με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου καταλληλότητας των απαιτήσεων για την υποβολή εποπτικών αναφορών²⁷, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τις ΕΕΑ, θα αναπτύξει το 2021 μια στρατηγική για τα εποπτικά δεδομένα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι i) οι απαιτήσεις για την υποβολή εποπτικών αναφορών (συμπεριλαμβανομένων των ορισμών, των μορφοτύπων και των διαδικασιών) είναι σαφείς, ευθυγραμμισμένες, εναρμονισμένες και κατάλληλες για την αυτοματοποιημένη υποβολή αναφορών, ii) γίνεται πλήρης χρήση των διαθέσιμων διεθνών προτύπων και αναγνωριστικών, συμπεριλαμβανομένου του ταυτοποιητή νομικής οντότητας, και iii) τα εποπτικά δεδομένα υποβάλλονται σε μηχαναναγνώσιμο ηλεκτρονικό μορφότυπο και είναι εύκολος ο συνδυασμός και η επεξεργασία τους. Με τον τρόπο αυτόν θα προωθηθεί η χρήση των εργαλείων RegTech για την υποβολή αναφορών και των εργαλείων SupTech για την ανάλυση των δεδομένων από τις αρχές.

Η Επιτροπή επιδιώκει επίσης να διασφαλίσει ότι βασικά μέρη του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ είναι προσβάσιμα σε επεξεργασία φυσικής γλώσσας, μηχαναγνώσιμα και εκτελέσιμα και διευκολύνουν ευρύτερα τον σχεδιασμό και την εφαρμογή απαιτήσεων υποβολής αναφορών. Επιπλέον, θα ενθαρρύνει τη χρήση σύγχρονων εργαλείων ΤΠ για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αρχών και των αρχών της ΕΕ. Ως πρώτο βήμα στον τομέα των μηχαναγνώσιμων και εκτελέσιμων εκθέσεων, η Επιτροπή ξεκίνησε ένα πιλοτικό έργο για περιορισμένη δέσμη απαιτήσεων υποβολής αναφορών.

- *Προώθηση της ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ επιχειρήσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα της ΕΕ και πέραν αυτού (ανοικτή χρηματοδότηση)*

Έως το 2024 η ΕΕ θα πρέπει να διαθέτει ένα πλαίσιο ανοικτής χρηματοδότησης, σύμφωνα με τη στρατηγική της ΕΕ για τα δεδομένα, την επικείμενη πράξη για τα δεδομένα και τον νόμο για τις ψηφιακές υπηρεσίες. Το πλαίσιο αυτό θα θεσπιστεί σε συντονισμό με την επανεξέταση της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών.

Η αναθεωρημένη οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών (οδηγία PSD2) αποτέλεσε σημαντικό βήμα προόδου για την ανταλλαγή και τη χρήση δεδομένων, κατόπιν έγκρισης του πελάτη, από τράπεζες και τρίτους παρόχους για τη δημιουργία νέων υπηρεσιών («ανοικτή χρηματοδότηση»). Το 2021 η Επιτροπή θα ξεκινήσει την επανεξέταση της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης του πεδίου εφαρμογής της.

Η ανοικτή χρηματοδότηση μπορεί να επιφέρει βελτιώσεις στα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, στην παροχή εξατομικευμένων συμβουλών και στην πρόσβαση των καταναλωτών, καθώς

²⁵ RegTech: Η ρυθμιστική τεχνολογία είναι ένα υποσύνολο της χρηματοοικονομικής τεχνολογίας (FinTech), το οποίο εστιάζει σε τεχνολογίες που μπορούν να διευκολύνουν την επίτευξη ρυθμιστικών απαιτήσεων με αποδοτικότερο και αποτελεσματικότερο τρόπο από ό,τι οι υφιστάμενες δυνατότητες.

²⁶ SupTech: Η εποπτική τεχνολογία (SupTech) είναι ένα υποσύνολο της χρηματοοικονομικής τεχνολογίας, το οποίο χρησιμοποιεί καινοτόμα τεχνολογία για την υποστήριξη της εποπτείας. Συνδράμει τις εποπτικές αρχές στην ψηφιοποίηση τόσο των διαδικασιών υποβολής αναφορών όσο και των ρυθμιστικών διαδικασιών.

²⁷ https://ec.europa.eu/info/consultations/finance-2017-supervisory-reporting-requirements_en

και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στις συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων. Η πρόσβαση σε περισσότερα δεδομένα πελατών θα εξασφαλίσει επίσης στους παρόχους υπηρεσιών τη δυνατότητα να προσφέρουν πιο εξατομικευμένες υπηρεσίες, οι οποίες θα είναι καλύτερα προσαρμοσμένες στις συγκεκριμένες ανάγκες των πελατών. Η εδραίωση ενός ισορροπημένου κανονιστικού πλαισίου για την ανταλλαγή δεδομένων σχετικά με τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα θα στηρίξει τον χρηματοπιστωτικό τομέα για την πλήρη προσχώρηση στον χρηματοοικονομικό τομέα βάσει δεδομένων, διασφαλίζοντας παράλληλα την αποτελεσματική προστασία των υποκειμένων των δεδομένων, τα οποία πρέπει να έχουν τον απόλυτο έλεγχο των δεδομένων τους.

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θα προτείνει νομοθεσία για τη θέσπιση ευρύτερου πλαισίου ανοικτής χρηματοδότησης έως τα μέσα του 2022. Για τον σκοπό αυτόν, θα βασιστεί στην επικείμενη πρωτοβουλία που εστιάζει στην πρόσβαση σε δεδομένα, συμπεριλαμβανομένης της επικείμενης πράξης για τα δεδομένα και του νόμου για τις ψηφιακές υπηρεσίες²⁸. Η Επιτροπή βρίσκεται ήδη στο στάδιο της επανεξέτασης της πολιτικής ανταγωνισμού της ώστε να διασφαλίσει ότι είναι κατάλληλη για την ψηφιακή εποχή²⁹. Στο πλαίσιο αυτό, θα αποφασίσει επίσης αν απαιτούνται ειδικά τομεακά μέτρα για τη διασφάλιση δίκαιης πρόσβασης σε πλατφόρμες για όλους τους παρόχους χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Όπως εξαγγέλλεται στη στρατηγική για τις πληρωμές λιανικής, η Επιτροπή θα διερευνήσει το ενδεχόμενο ανάληψης πρωτοβουλιών σε επίπεδο ΕΕ για την επίλυση των υφιστάμενων ζητημάτων με τα οποία βρίσκονται αντιμέτωποι οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών κατά την προσπάθειά τους να αποκτήσουν πρόσβαση σε κεραίες επικοινωνίας κοντινού πεδίου (NFC) που διατίθενται σε ορισμένες κινητές πλατφόρμες (όπως τηλέφωνα ή ταμπλέτες) και χρησιμοποιούνται για αποτελεσματικές ανέπαφες πληρωμές. Το πλαίσιο ανοικτής χρηματοδότησης θα βασιστεί επίσης στις πρωτοβουλίες για τις ψηφιακές ταυτότητες που αναφέρονται ανωτέρω.

Καίριες δράσεις

Η Επιτροπή θα προβεί σε τροποποίηση της νομοθεσίας της ΕΕ προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται διατίθενται σε τυποποιημένο και μηχαναγνώσιμο μορφότυπο, ενώ θα δημιουργήσει επίσης **υποδομή για τις δημόσιες γνωστοποιήσεις με χρηματοδότηση της ΕΕ**.

Το 2021 η Επιτροπή θα παρουσιάσει **στρατηγική για τα εποπτικά δεδομένα**.

Έως τα μέσα του 2022 η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετική πρόταση για ένα **νέο πλαίσιο ανοικτής χρηματοδότησης**, βασιζόμενη και ευθυγραμμιζόμενη πλήρως με πρωτοβουλίες σχετικά με την ευρύτερη πρόσβαση σε δεδομένα.

²⁸ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12417-Digital-Services-Act-deepening-the-Internal-Market-and-clarifying-responsibilities-for-digital-services>

²⁹ Η Επιτροπή εξετάζει επί του παρόντος τους ισχύοντες κανόνες για τις οριζόντιες και κάθετες συμφωνίες, καθώς και την ανακοίνωση για τον ορισμό της αγοράς. Επιπλέον, τον Ιούνιο του 2020 η Επιτροπή ξεκίνησε δημόσια διαβούλευση προκειμένου να αξιολογηθεί αν είναι πιθανό να απαιτηθεί νέο εργαλείο ανταγωνισμού για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων στον τομέα του ανταγωνισμού, τα οποία δεν μπορούν να επιλυθούν με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο βάσει των ισχυόντων κανόνων ανταγωνισμού. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις εν λόγω διαδικασίες επανεξέτασης διατίθενται στον ιστότοπο της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού: <https://ec.europa.eu/competition/consultations/open.html>

4.4. Αντιμετώπιση των προκλήσεων και των κινδύνων που συνδέονται με τον ψηφιακό μετασχηματισμό

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός του χρηματοπιστωτικού τομέα συνοδεύεται από προκλήσεις και κινδύνους, ορισμένοι από τους οποίους είναι εγκάρσιου χαρακτήρα λόγω του ψηφιακού περιβάλλοντος αυτού καθαυτό, ενώ κάποιοι άλλοι αφορούν ειδικότερα τις επιμέρους πρωτοβουλίες πολιτικής που αναφέρονται ανωτέρω.

- *Διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, προστασία των επενδυτών και των καταναλωτών, με βάση την αρχή «ίδια δραστηριότητα, ίδιοι κίνδυνοι, ίδιοι κανόνες»*

Έως το 2024 το κανονιστικό και εποπτικό πλαίσιο της ΕΕ για την προληπτική εποπτεία και τη δεοντολογία θα πρέπει να προσαρμοστεί ώστε να αποκτήσει διαχρονικό χαρακτήρα για το νέο χρηματοπιστωτικό οικοσύστημα, συμπεριλαμβανομένων των παραδοσιακών ρυθμιζόμενων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των παρόχων τεχνολογίας που προσφέρουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

Τόσο οι μεγάλες όσο και οι μικρές επιχειρήσεις τεχνολογίας εισέρχονται ολοένα και περισσότερο, άμεσα ή έμμεσα, στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Μολονότι πολλοί πάροχοι τεχνολογίας προσφέρουν πλέον πληρωμές και συναφείς υπηρεσίες, οι ερωτηθέντες που συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση της Επιτροπής αναμένουν ότι θα αναπτυχθεί περαιτέρω η διαδικτυακή παροχή άλλων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, όπως η χορήγηση δανείων, η ασφάλιση και η διαχείριση περιουσιακών στοιχείων για καταναλωτές και επιχειρήσεις. Οι μεγάλες επιχειρήσεις τεχνολογίας ενεργούν επίσης συχνά ως διαμεσολαβητές, συνδυάζοντας διάφορες υπηρεσίες και προϊόντα με συναφείς χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, όπως πληρωμές, χρηματοδότηση ή ασφάλιση, και μετατρέπονται, συνεπώς, σε αγορές χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Μπορούν να αναβαθμίζουν ταχύτατα τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στις μεγάλες βάσεις χρηστών τους και να μεταβάλλουν ριζικά τις δομές της αγοράς, επισύροντας ενίοτε δυσμενείς συνέπειες για τον ανταγωνισμό. Τέλος, οι μεγάλες επιχειρήσεις τεχνολογίας παρέχουν επίσης πολλές από τις λύσεις ψηφιακής τεχνολογίας που χρησιμοποιούνται για την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένου του υλισμικού, του λογισμικού και λύσεων με βάση το υπολογιστικό νέφος για τον χρηματοπιστωτικό κλάδο.

Επομένως, είναι πιθανό οι επιχειρήσεις τεχνολογίας να αποτελέσουν αναπόσπαστο τμήμα του χρηματοπιστωτικού οικοσυστήματος, και οι περισσότεροι ερωτηθέντες που συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση αναμένουν ως συνέπεια την αύξηση των κινδύνων. Είναι σημαντικό να αντιμετωπιστούν όλοι αυτοί οι κίνδυνοι, όχι μόνο εκείνοι που έχουν αντίκτυπο στους πελάτες (κάτοχοι ασφαλιστήριων συμβολαίων, επενδυτές και καταθέτες), αλλά και ευρύτερα ζητήματα χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και ανταγωνισμού στις αγορές χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Ζητήματα αυτού του είδους έχουν σημασία όσον αφορά την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών από επιχειρήσεις τεχνολογίας και την πρόσβαση των καταναλωτών και των επιχειρήσεων σε αυτές, καθώς και τις πιθανές δευτερογενείς επιπτώσεις μεταξύ των χρηματοπιστωτικών και μη χρηματοπιστωτικών τμημάτων μεικτών ομίλων. Στο πλαίσιο αυτό, η ρύθμιση και η εποπτεία θα πρέπει να έχουν αναλογικό χαρακτήρα, με βάση την αρχή «ίδια δραστηριότητα, ίδιοι κίνδυνοι, ίδιοι κανόνες», ενώ θα πρέπει επίσης να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους κινδύνους σημαντικών επιχειρηματικών φορέων.

Επιπλέον, η τεχνολογία συμβάλλει στον διαχωρισμό ολοκληρωμένων κατά το παρελθόν αλυσίδων αξίας για συγκεκριμένη χρηματοπιστωτική υπηρεσία. Παρότι οι περισσότερες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες προσφέρονται παραδοσιακά από έναν πάροχο, οι ψηφιακές τεχνολογίες έχουν παράσχει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα ειδίκευσης σε συγκεκριμένο σκέλος της αλυσίδας αξίας. Λόγω της εξέλιξης αυτής αυξάνεται ο ανταγωνισμός και μπορεί να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα. Ωστόσο, οι αλυσίδες αξίας καθίστανται επίσης πολυπλοκότερες, δυσχεραίνοντας τη διαμόρφωση συνολικής εικόνας των κινδύνων που ενέχονται στην αλυσίδα αξίας από τις εποπτικές αρχές, ιδίως εάν οι εμπλεκόμενες οντότητες υπόκεινται σε διαφορετικά κανονιστικά και εποπτικά πλαίσια.

Όπου κρίνεται αναγκαίο, η Επιτροπή θα προσαρμόσει τα υφιστάμενα νομικά πλαίσια δεοντολογίας και προληπτικής εποπτείας της ΕΕ, ώστε να συνεχίσει να διαφυλάσσει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και να προστατεύει τους πελάτες σύμφωνα με την αρχή «ίδια δραστηριότητα, ίδιοι κίνδυνοι, ίδιοι κανόνες». Κατά τη διαδικασία αυτή, η Επιτροπή θα συνεργαστεί, όπου ενδείκνυται, με την ΕΚΤ, τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και τις αρμόδιες αρχές.

Πρώτον, όπως ορίζεται στη στρατηγική για τις πληρωμές λιανικής, η Επιτροπή θα επανεξετάσει την οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών και την οδηγία για το ηλεκτρονικό χρήμα.

Δεύτερον, θα διερευνήσει πιθανούς τρόπους διασφάλισης της συνολικής εποπτείας των πλέον κατακερματισμένων αλυσίδων αξίας και των νέων παρόχων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Μια πιθανότητα, η οποία περιλαμβάνεται στην πρόταση για τα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία που παρουσιάζεται παράλληλα με την παρούσα στρατηγική, είναι να δημιουργηθεί ένα εποπτικό σώμα για το οικοσύστημα μιας συγκεκριμένης αλυσίδας αξίας χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Με τον τρόπο αυτόν θα βελτιωθεί η συνεργασία και θα διασφαλιστεί ότι δεν παραβλέπεται κανένας κίνδυνος.

Τρίτον, η Επιτροπή θα διερευνήσει πιθανούς τρόπους προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το πλαίσιο προληπτικής εποπτείας είναι αρκετά ευρύ ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι κίνδυνοι που προκύπτουν από την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών από πλατφόρμες και επιχειρήσεις τεχνολογίας, καθώς και από τεχνολογικούς-χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων και άλλους ομίλους. Για τον σκοπό αυτόν, θα επανεξετάσει αν οι διατάξεις σχετικά με την εποπτεία των ομίλων στη νομοθεσία της ΕΕ για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, όπως η οδηγία για τους χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων, διαθέτουν αρκετά ευρύ και ευέλικτο θεσμικό πεδίο ώστε να προσαρμόζονται στη διαρκώς μεταβαλλόμενη δομή των χρηματοπιστωτικών αγορών, ανεξάρτητα από την εταιρική δομή και τις κύριες δραστηριότητες του ομίλου. Η συμπληρωματική εποπτεία των κινδύνων των ομίλων που συνεπάγεται η οδηγία για τους χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων θα μπορούσε επίσης να συνιστά έναν τρόπο ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των τομεακών εποπτικών αρχών, ώστε να διαμορφώνεται μια γενική εικόνα των δεσμών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που προσφέρουν διάφοροι πάροχοι.

Τέταρτον, η Επιτροπή εξετάζει την ανάγκη κατάρτισης νομοθετικών προτάσεων για την αντιμετώπιση των δυνητικών κινδύνων που απορρέουν από πιθανές δανειοδοτικές πράξεις μεγάλης κλίμακας από επιχειρήσεις εκτός του τραπεζικού τομέα, οι οποίες ενδέχεται να ενέχουν μικροπροληπτικούς και μακροπροληπτικούς κινδύνους.

Προκειμένου να προετοιμάσει τις δράσεις αυτές, η Επιτροπή ζητεί επί του παρόντος από τις ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές την παροχή συμβουλών σχετικά με τον τρόπο χειρισμού των ζητημάτων που αφορούν την αρχή «ίδια δραστηριότητα, ίδιοι κίνδυνοι, ίδιοι κανόνες», των πλέον κατακερματισμένων αλυσίδων αξίας, του πεδίου εφαρμογής του εποπτικού πλαισίου και των κινδύνων προληπτικής εποπτείας που αφορούν τις μη τραπεζικές δανειοδοτικές πράξεις, ενώ αναμένεται να λάβει απόφαση σχετικά με τις απαραίτητες νομοθετικές τροποποιήσεις έως τα μέσα του 2022.

- *Προστασία των καταναλωτών και του δημόσιου συμφέροντος*

Η ΕΕ πρέπει να ενσωματώσει σε όλα τα μέτρα που λαμβάνονται για την υλοποίηση της παρούσας στρατηγικής τον στόχο της συνεχούς ενίσχυσης της θέσης των καταναλωτών και της προστασίας τους, ώστε να διασφαλιστεί ότι επωφελούνται από την ευρύτερη πρόσβαση σε καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες υπό ασφαλείς συνθήκες. Παράλληλα, θα πρέπει να σημειωθεί πρόοδος ως προς την προστασία του δημόσιου συμφέροντος από τον κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και τυχόν άλλης ανάρμοστης συμπεριφοράς στον χρηματοπιστωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένης της φοροδιαφυγής.

Σε έναν ψηφιακό κόσμο, οι καταναλωτές και οι επενδυτές έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε ευρύτερο φάσμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, περιλαμβανομένων οικονομικότερων και περισσότερο καινοτόμων υπηρεσιών. Οι διαλειτουργικές ψηφιακές ταυτότητες θα διευκολύνουν την πρόσβαση σε προϊόντα αυτού του είδους εξ αποστάσεως και σε διασυνοριακό επίπεδο. Από την άλλη πλευρά, μεταξύ των συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση διαπιστώθηκε ευρεία συναίνεση όσον αφορά το γεγονός ότι όσο οι επιχειρήσεις τεχνολογίας αποκτούν μερίδιο αγοράς στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών τόσο οι καταναλωτές θα βρίσκονται αντιμέτωποι με πρόσθετους κινδύνους, στους οποίους είναι πιθανό να συγκαταλέγονται οι ανεπιθύμητες συνέπειες της δυνητικής μείωσης του ανταγωνισμού.

Η Επιτροπή θα ενσωματώσει στην υλοποίηση όλων των στοιχείων της παρούσας στρατηγικής τον στόχο της διευκόλυνσης της πρόσβασης των καταναλωτών σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, αντιμετωπίζοντας παράλληλα τους κινδύνους που τους απειλούν. Εν προκειμένω, είναι σημαντικό να θεσπιστεί ένα νέο πλαίσιο για την ασφαλή εξ αποστάσεως ταυτοποίηση, όπως αναφέρεται στο σημείο 4.1, και την ευκολότερη πρόσβαση σε δημόσια διαθέσιμες γνωστοποιήσεις, καθώς και ένα νέο πλαίσιο ανοικτής χρηματοδότησης, όπως αναφέρεται στο σημείο 4.3.

Η Επιτροπή θα αξιολογήσει εάν και με ποιον τρόπο μπορούν να βελτιωθούν οι πτυχές της προστασίας των πελατών και της δεοντολογίας σε μια σειρά νομοθετικών πράξεων της ΕΕ, ώστε να ληφθούν υπόψη νέοι, ψηφιακοί τρόποι παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Το τομεακό πλαίσιο χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών περιλαμβάνει μια σειρά κανόνων για την προστασία των καταναλωτών και των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με την άσκηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, τη γνωστοποίηση πληροφοριών, την πιστοληπτική ικανότητα ή την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών. Στην οδηγία για την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών καθορίζονται πρόσθετες απαιτήσεις όσον αφορά την εξ αποστάσεως πώληση χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Στο πλαίσιο των επικείμενων νομοθετικών αναθεωρήσεων, η Επιτροπή θα

αξιολογεί συστηματικά αν οι κανόνες για την προστασία των καταναλωτών και το κανονιστικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και τυχόν άλλης ανάρμοστης συμπεριφοράς στον χρηματοπιστωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένης της φοροδιαφυγής, είναι κατάλληλα για τον ψηφιακό κόσμο και θα προτείνει νομοθετικές τροποποιήσεις, όπου αυτό κρίνεται σκόπιμο.

Τέλος, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι Ευρωπαίοι καταναλωτές ενημερώνονται για τις ευκαιρίες αυτές και ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες του ψηφιακού χρηματοπιστωτικού τομέα αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητές τους για την καταπολέμηση του οικονομικού αποκλεισμού, η Επιτροπή είναι διατεθειμένη να συμβάλει στη χρηματοδότηση προγραμμάτων χρηματοοικονομικής κατάρτισης, τα οποία θα εστιάζουν στην ψηφιοποίηση που πρέπει να υλοποιήσουν τα κράτη μέλη, π.χ. μέσω της υπηρεσίας στήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης δεόντως την ψηφιακή πτυχή των δράσεων που προτείνονται για την χρηματοοικονομική κατάρτιση στο σχέδιο δράσης για την Ένωση Κεφαλαιαγορών³⁰.

- *Ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρησιακής ανθεκτικότητας*

Η ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρησιακής ανθεκτικότητας των συμμετεχόντων στη χρηματοπιστωτική αγορά συνιστά απαραίτητο οριζόντιο μέτρο. Αυτό επιβεβαιώθηκε ακόμη μία φορά με τη στήριξη στις ψηφιακές και εξ αποστάσεως τεχνολογίες λόγω της νόσου COVID-19. Η ΕΕ δεν έχει την πολυτέλεια να επιτρέψει την αμφισβήτηση της επιχειρησιακής ανθεκτικότητας και ασφάλειας των ψηφιακών χρηματοπιστωτικών υποδομών και υπηρεσιών της. Κρίνεται επίσης αναγκαία η ελαχιστοποίηση του κινδύνου κλοπής κεφαλαίων των πελατών ή παραβίασης των δεδομένων τους. Παράλληλα με την παρούσα στρατηγική, η Επιτροπή παρουσιάζει σήμερα μια πρόταση με την οποία επιδιώκεται η ενίσχυση της επιχειρησιακής ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα. Η πρόταση αυτή συμπληρώνει την υπό εξέλιξη επανεξέταση της οδηγίας για την ασφάλεια συστημάτων δικτύου και πληροφοριών³¹.

Καίριες δράσεις

Η Επιτροπή θα προτείνει έως τα μέσα του 2022 τις αναγκαίες προσαρμογές στο υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες όσον αφορά την προστασία των καταναλωτών και τους κανόνες προληπτικής εποπτείας, προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία των τελικών χρηστών του ψηφιακού χρηματοοικονομικού τομέα,

³⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Ένωση Κεφαλαιαγορών για τα άτομα και τις επιχειρήσεις-νέο σχέδιο δράσης, COM(2020)590

³¹ Οδηγία (ΕΕ) 2016/1148 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Ιουλίου 2016, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο ασφάλειας συστημάτων δικτύου και πληροφοριών σε ολόκληρη την Ένωση (ΕΕ L 194 της 19.7.2016, σ. 1).

η χρηματοπιστωτική σταθερότητα, η προστασία της ακεραιότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ, καθώς και η εδραίωση ισότιμων όρων ανταγωνισμού.

Η Επιτροπή υποβάλλει σήμερα μια πρόταση σχετικά με ένα **νέο πλαίσιο της ΕΕ για την ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρησιακής ανθεκτικότητας**.

5. Συμπέρασμα

Στην παρούσα στρατηγική προσδιορίζονται βασικές προτεραιότητες και στόχοι για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα στην Ευρώπη κατά την επόμενη τετραετία, με βάση τα αποτελέσματα που προέκυψαν από εκτενείς επαφές με ενδιαφερόμενους φορείς.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών, η Επιτροπή δεσμεύεται να λάβει ορισμένα σημαντικά μέτρα.

Επιπλέον, θα πρέπει να εξασφαλιστεί η στενή συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων του ιδιωτικού τομέα, των εθνικών αρχών και της ΕΕ. Βασισόμενη στις δραστηριότητες προβολής του ψηφιακού χρηματοοικονομικού τομέα, η Επιτροπή προτρέπει τους καταναλωτές, τις επιχειρήσεις, τις καθιερωμένες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, τις νέες επιχειρήσεις χρηματοοικονομικής τεχνολογίας και τους υπαλλήλους τους να συμμετάσχουν ενεργά στην υλοποίηση της παρούσας στρατηγικής. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τους νομοθέτες και την εποπτική κοινότητα, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Τα κράτη μέλη και οι εθνικές εποπτικές αρχές θα πρέπει να συνεχίσουν και να επεκτείνουν τις πολυάριθμες καινοτόμες πρωτοβουλίες τους, διευρύνοντας τα αποτελέσματά τους πέραν των εθνικών αγορών ώστε να συμπεριλάβουν την ενιαία αγορά της ΕΕ στο σύνολό της.

Με την ανάληψη κοινής δράσης, η Ευρώπη μπορεί να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο στον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα, να στηρίξει την οικονομική ανάκαμψη και να αποφέρει οφέλη στους πολίτες και τις επιχειρήσεις της Ευρώπης.